

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>Millise riigi õigust kohaldada? Millise riigi õigust kohaldada?

Prantsusmaa

1 Kehtivate õigusnormide allikad

1.1 Riigi õigusnormid

Rahvusvahelist eraõigust ei ole kodifitseeritud ning konkreetne rahvusvahelise eraõiguse seadus puudub. Enamik põhimõtteid ja kollisiooninorme tuleneb kohtupraktikast, välja arvatud üksikud, mis on olenevalt asjaomasest valdkonnast sätestatud eri seadustikes, eelkõige tsiviilseadustikus (*Code civil*).

Eri seadustike sisuga saab tutvuda aadressil:

<https://www.legifrance.gouv.fr/>

1.2 Mitmepoolsed rahvusvahelised konventsioonid

Prantsusmaale on siduvad 24 konventsiooni, mis on vastu võetud Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi raames. Nende konventsioonide loetelu on avaldatud konverentsi veebisaidil.

<https://www.hcch.net/fr/states/hcch-members/details1/?sid=39>

Prantsusmaa on ka ühinenud muude mitmepoolsete konventsioonidega, eelkõige nendega, mis sisaldavad materiaaõiguse norme, nagu 1980. aasta Viini konventsioon kaupade rahvusvahelise ostu-müügi lepingute kohta.

Kõik konventsioonid, millega Prantsusmaa on ühinenud, on kättesaadavad rahvusvaheliste lepingute ja kokkulepete andmebaasis, mida haldab Euroopa ja välisasjade ministeerium: <http://basedoc.diplomatie.gouv.fr/exl-php/cadcgp.php>.

1.3 Peamised kahepoolsed konventsioonid

Prantsusmaa on sõlminud arvukalt kahepoolseid konventsioone, millest mõned sisaldavad kollisiooninorme. Ka need konventsioonid on kättesaadavad eelnimetatud andmebaasis.

2 Kollisiooninormide rakendamine

2.1 Kohtuniku kohustus kohaldada kollisiooninorme omal algatusel

Olenemata asjaomase kollisiooninormi allikast (siseriiklik õigus, Euroopa Liidu õigusakt, rahvusvaheline konventsioon), on kollisiooninormide menetluslik seisund erinev olenevalt sellest, kas pooled saavad vabalt asjaomasele õigusele tugineda või mitte.

Kui kohtuasi käsitleb valdkonda, mille puhul pooled saavad tugineda asjaomasele õigusele, st eelkõige kui kohtuasi on seotud varaga (lepingud, tsiviilvastutus, asjaõigused jne), ei pea kohtunik kollisiooninorme omal algatusel kohaldama, kui ükski pool ei ole taotlenud välisriigi õiguse kohaldamist. Tal on lihtsalt võimalus seda teha, välja arvatud juhul, kui pooled lepivad menetluses kokku, et kohaldatakse Prantsuse õigust. Järelikult kohaldatakse kollisiooninorme poolte taotlusel.

Kui aga kohtuasi käsitleb valdkonda, mille puhul pooled ei saa tugineda asjaomasele õigusele, eelkõige kui kohtuasi ei ole seotud varaga (isiklik seisund), peab kohtunik kohaldama kollisiooninorme omal algatusel.

2.2 Tagasisaade ja edasiviide

Kohtupraktikas on juba ammu tunnustatud tagasisaadet (Prantsuse õiguse kohaldamine) ja edasiviidet (pädevust tunnustava välisriigi õiguse kohaldamine).

Tingimusel et see ei ole kohaldatavate Euroopa Liidu õigusaktide või rahvusvaheliste konventsioonidega välistatud, on tagasisaadet ja edasiviidet kohtupraktikas korrapäraselt rakendatud kohtuasjade puhul, mis käsitlevad isiklikku seisundit, juriidiliste dokumentide ametlikku kehtivust ning eelkõige abielu ja testamente. Seoses pärimisega piirduakse kohtupraktikas nüüd tagasisaate ja edasiviite kohaldamisel enamasti ainult juhtudega, kus see võimaldab tagada pärimise ühetaolisuse ühe ja sama õiguse kohaldamise teel vallas- ja kinnisvara suhtes.

Teisalt on pretsedendiõigus alati välistanud tagasisaate ja edasiviite kohaldamise asjades, kus pooled saavad valida kohaldatava õiguse, näiteks abieluvara ja lepinguid käsitlevates asjades.

2.3 Kohaldatava õiguse muutumine

Ühendava teguri muutumine viitab ajalisele kollisioonile ühendava teguri ruumis ümberpaiknemise tõttu. Seega tuleb teada, millistel tingimustel tuleb eelnevast olukorrast tuleneva õiguse asemel kohaldada uut õigust.

On võimalik, et kollisiooninormid ise määravad ära neis sätestatud ühendava teguri ajalise kohaldamise tingimused. Näiteks põlvnemise kindlaksmääramist käsitlevas tsiviilseadustiku artiklis 311-14 sätestatud kollisiooninorm määrab ise kindlaks ühendava teguri ajalise kohaldamise tingimused, sest see näeb ette, et lapse sündimise päeval tuleb hinnata ema suhtes kohaldatavat õigust.

Kui see näide välja arvata, leiab lahenduse kohtupraktikast, mis tavaliselt tugineb Prantsuse üleminekuõiguse põhimõtetele – esiteks uue õiguse viivitamatu kohaldamine juba tuvastatud olukorra tulevikus tekkivatele tagajärgedele ning teiseks uue õiguse tagasiulatava jõu puudumine õigussuhte sõlmimise või lõpetamise hindamisel.

Näiteks kohaldatakse abielu ja selle lõpetamise tagajärgede suhtes kohe uut õigust. Abielu sõlmimise tingimuste suhtes seevastu kohaldatakse endiselt õigust, mis oli kohaldatav abielu sõlmimise ajal.

Kinnisasjaõiguste suhtes kohaldatakse viivitamata asjaomase vara uue asukoha õigust. See laieneb ka kõikidele välismaal seatud kokkuleppelistele tagatistele. Järelikult kaotavad need tagatised vara hilisemal Prantsusmaal üleviimisel kehtivuse, sest need ei ole kooskõlas Prantsuse õigusega. Näiteks ei saa Prantsusmaal tugineda reservatsiooniklauslile, mis on seatud Saksamaal Saksa võlausaldaja kasuks seoses Saksamaal asunud, kuid hiljem Prantsusmaale viidud varaga, kuna tegemist on *commissoria lex* klausliga (mille kohaselt läheb vara võla tähtjaks tasumata jätmisel võlausaldaja omandisse), mis sel ajal oli Prantsusmaal keelatud.

2.4 Kollisiooninormide tavapärase kohaldamise erandid

– Prantsuse või välisriigi õiguse üldist kehtivust omavate sätete viivitamatu kohaldamine

Prantsuse kohtunik võib kollisiooninorme kohaldamata viivitamata kohaldada Prantsuse või välisriigi materiaaõiguse norme, kui neid saab käsitada üldist kehtivust omavate sätetena. Prantsuse õiguses ei ole üldist kehtivust omava sätte mõistet määratletud. Seega määrab kohtunik sellised sätted kindlaks juhtumipõhiselt.

– Rahvusvahelise avaliku korra erand

Välisriigi õiguse materiaalõiguse normid, mis on kollisiooninormide kohaselt tavaliselt kohaldatavad, võib tervikuna või osaliselt kohaldamata jätta, eelistades neile Prantsuse õiguse materiaalõiguse norme vastavalt rahvusvahelise avaliku korra erandile. Kuna täpne määratlus puudub, siis kohtupraktika kohaselt hõlmab rahvusvahelise avaliku korra erand esiteks Prantsuse õiguse keskseid või aluspõhimõtteid, nagu inimväärikus, vabadus (sealhulgas abiellumisvabadus) ja isikute füüsilise puutumatus. Samuti hõlmab see ajas ja ruumis muutuvat kontseptsiooni, st Prantsuse kohustuslikke seadusandlike põhimõtteid, mille piirid sõltuvad kohtuniku konkreetsest hinnangust.

– Õiguse kohaldamisest kõrvalehoidmise erand

Välisriigi õiguse kohaldamisest võib loobuda ka siis, kui selle tulemuseks on õiguse kohaldamisest kõrvalehoidumine, st kui tahtliku tegevuse tulemusel muudetakse see kunstlikult kohaldatavaks muu õiguse asemel, mida tuleks tavaliselt kohaldada. Selliseks tegevuseks võib olla näiteks tahtlik manipuleerimine ühendava teguri kui ühendava õiguskategooriaga.

– Võimatus selgitada välja kohaldatava välisriigi õiguse sisu

Peale selle kohaldatakse Prantsuse õigust ka siis, kui tavaliselt kohaldatava välisriigi õiguse sisu ei ole võimalik välja selgitada.

2.5 Välisriigi õiguse tõendamine

Pärast mõningaid kõhklusi on nüüdseks asjaomane pretsedendiõigus välja kujunenud: Prantsuse kohtunik otsustab välisriigi õiguse kohaldatavuse üle kas omal algatusel või sellele õigusele tugineda sooviva menetluspoole taotlusel ning uurib selle õiguse sisu vastavalt vajadusele kas poolte abiga või ise. Selline lahendus on üldiselt kasutatav, olenemata sellest, kas pooled saavad vabalt nimetatud õigusele tugineda või mitte.

3 Kollisiooninormid

3.1 Lepingulised kohustused ja õigusaktid

Võttes arvesse asjaomase lepingu suhtes kohaldatavaid mitme- ja kahepoolseid konventsioone, rakendatakse pretsedendiõigusega kehtestatud varasemaid kollisiooninorme ainult siis, kui leping ei kuulu määruse (EÜ) nr 593/2008 (Rooma I määrus) või sellele eelnenud 1980. aasta Rooma lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni kohaldamisalasse.

Kaua aega tagasi pretsedendiõigusega kehtestatud Prantsuse kollisiooninorm on autonoomne põhimõte. Seega kohaldatakse lepingu suhtes poolte valitud õigust ning kui pooled pole kohaldatavat õigust valinud, siis selle riigi õigust, millega leping on kõiki juhtumi asjaolusid arvesse võttes objektiivselt kõige tihedamalt seotud.

Juriidilise dokumendi vormi suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus dokument on sõlmitud, välja arvatud juhul, kui pooled on sõnaselgelt kokku leppinud, et dokumendi vormi suhtes kohaldatakse sama õigust, mida kohaldatakse selle sisu suhtes, ning neil on võimalik seda teha.

3.2 Lepinguvälised kohustused

Enne Rooma II määruse jõustumist toimunud sündmuste suhtes kohaldatakse kahjustava sündmuse toimumise koha õigust: see on kas koht, kus toimus kahju tekitanud sündmus, või koht, kus kahju tekkis.

3.3 Isiku õiguslik seisund ja perekonnaseisuga seotud aspektid (nimi, elukoht, teovõime)

Tsiviilseadustiku artikli kolm lõike 3 kohaselt kohaldatakse füüsilise isiku seisundi ning tema õigus- ja teovõime suhtes tema kodakondsusriigi õigust (isikut reguleerivat õigust või siseriiklikku õigust).

Isikut reguleeriva õiguse kohaldamisala piirneb siiski ainult küsimustega, mis on seotud füüsilise isiku õigus- ja teovõimega kasutada oma õigusi (võimetusega sõlmida õigustehinguid).

Põhimõtteliselt ei sõlta põhikohtuotsuste või isiku seisundi ning tema õigus- ja teovõimega seotud kohtuotsuste tagajärjed Prantsusmaal välisriigi kohtuotsuse tunnustamisest, välja arvatud juhul, kui need on aluseks olulistele täitetoimingutele, mis on seotud isikute varaga või nende suhtes kehtestatud sunnimeetmetega.

Elukoht ei kuulu isikut reguleeriva õiguse kohaldamisalasse, sest see ei kuulu ühessegi ühendava teguri konkreetseesse kategooriasse. Seega kohaldatakse elukoha suhtes õigust, mida kohaldatakse iga institutsiooni suhtes, kus seda arvesse võetakse.

Samuti ei reguleeri ükski konkreetne kollisiooninorm nime; lapsevanemad, kes soovivad panna lapsele perekonnanime või seda muuta, võivad tugineda sel eesmärgil kohaldatavale isikut reguleerivale õigusele.

Tsiviilseadustiku artikli kolm lõike 3 kohaselt kohaldatakse eesnime muutmise toimingute suhtes isikut reguleerivat õigust, nagu seda on tõlgendatud kohtupraktikas.

3.4 Vanema ja lapse õigussuhe, sealhulgas lapsendamise

3.4.1 Vanema ja lapse õigussuhe

Vastavalt tsiviilseadustiku artiklile 311-14 kohaldatakse põlvnemise kindlakstegemise suhtes seda isikut reguleerivat õigust, mida kohaldatakse ema suhtes lapse sünnikuupäeval, või lapse isikut reguleerivat õigust, kui ema ei ole teada.

Tsiviilseadustiku artiklis 311-15 on siiski sätestatud, et kui lapse ning lapse isa ja ema ühine alaline elukoht või neist ühe alaline elukoht on Prantsusmaal, on seisundil kõik Prantsuse õigusest tulenevad tagajärjed, isegi kui põlvnemise muud elemendid võivad sõltuda välisriigi õigusest.

Tsiviilseadustiku artikli 311-17 kohaselt on isaduse või emaduse vabatahtlik tunnistamine kehtiv, kui see toimub kooskõlas isa või ema või lapse isikut reguleeriva õigusega.

Kassatsioonikohtu (*Cour de cassation*) väljakujunenud praktika kohaselt kohaldatakse artiklit 311-17 nii tühistamishagi suhtes kui ka isaduse või emaduse vaidlustamise hagi suhtes, mis peab olema võimalik nii põlvnemistunnistava poole kui ka lapse suhtes kohaldatava õiguse puhul.

3.4.2 Adopteerimine

Vastavalt tsiviilseadustiku artiklile 370-3 kohaldatakse lapsendamise suhtes lapsendaja kodakondsusriigi õigust või kui lapsendajateks on abikaasad, siis nende abielust tulenevate tagajärgede suhtes kohaldatavat õigust. Lapsendamine ei ole siiski võimalik, kui see on mõlema abikaasa kodakondsusriigi õiguse alusel keelatud.

Välisriigi kodakondsusega alaealist ei saa lapsendada, kui alaealine isikut reguleeriva õiguse alusel on lapsendamine keelatud, välja arvatud juhul, kui alaealine on sündinud ja tema alaline elukoht on Prantsusmaal.

Olenemata kohaldatavast õigusest eeldab lapsendamine lapse seadusliku esindaja nõusolekut. Nõusolek peab olema antud vabatahtlikult, tasuta ja pärast lapse sündi ning esindajat tuleb teavitada lapsendamise tagajärgedest; eelkõige siis, kui nõusolek antakse täielikuks lapsendamiseks, tuleb esindajat teavitada lapse ja vanema vahelise eelneva sugulussuhte täielikust ja pöördumatust lõppemisest.

Tsiviilseadustiku artikli 370-4 kohaselt on Prantsusmaal toimunud lapsendamisel Prantsuse õiguses ette nähtud tagajärjed.

Artiklis 370-5 on sätestatud, et välisriigis seaduslikult toimunud lapsendamisel on Prantsusmaal täieliku lapsendamise tagajärjed, kui vanema ja lapse vaheline eelnev sugulussuhe lõpeb täielikult ja pöördumatult. Kui see nii ei ole, on tegemist mittetäieliku lapsendamisega. Mittetäieliku lapsendamise võib muuta täielikuks lapsendamiseks, kui selleks vajalik nõusolek on antud sõnaselgelt ja kõikidest asjaoludest teadlik olles.

3.5 Abielu, kooselu, partnerlus, lahutus, lahusel, ülalpidamiskohustus

3.5.1 Abielu

Kollisiooninormid on sätestatud tsiviilseadustiku artiklites 202-1 ja 202-2 (pretsedendiõiguse kodifitseerimine ja kohandamine).

Artikli 202-1 esimese lõigu kohaselt reguleerib abielu sõlmimiseks vajalikke omadusi ja tingimusi kummagi abikaasa puhul tema isikut reguleeriv õigus. Olenemata kohaldatavast isikut reguleerivast õigusest on abiellumiseks vajalik mõlema abikaasa nõusolek kooskõlas Prantsuse õiguses, st tsiviilseadustiku artiklites 120 ja 180 sätestatud tingimustega.

Lisaks on nimetatud artikli teises lõigus sätestatud, et kaks samasoolist isikut võivad abielluda, kui vähemalt ühe isiku isikut reguleeriv õigus või tema alalise või peamise elukoha riigi õigus seda võimaldab. Kassatsioonikohtul on olnud võimalus 28. jaanuari 2015. aasta kohtuotsuses kinnitada, et tsiviilseadustiku artikli 202-1 teist lõiku tuleks tõlgendada nii, et teise võimalusena kohaldatakse Prantsuse õigust vastavalt rahvusvahelise avaliku korra erandile. Seega tuleb tavaliselt ühe abikaasa isikut reguleeriva õigusena kohaldatav välisriigi õigus jätta osaliselt kohaldamata, kui see keelab samasooliste isikute abielu, sest see on vastuolus Prantsusmaa konkreetse õiguspõhimõttega (vt eespool seoses rahvusvahelise avaliku korra erandiga).

Nende sätete kohaldamine on siiski osutunud delikaatseks küsimuseks juhtudel, kui Prantsusmaa on seotud välisriigiga kahepoolse konventsiooni alusel (mis on sõlmitud Alžeeria, Kambodža, Kosovo, Laose, Makedoonia, Maroko, Montenegro, Poola, Serbia, Sloveenia ja Tuneesiaga), mille abielu reguleerivad sätted viitavad ainult abikaasade isikut reguleerivale õigusele, et hinnata abielu sõlmimiseks vajalikke sisulisi tingimusi, mis keelavad abielu samasooliste isikute vahel. Nende isikute õiguslikku olukorda on selgitatud kassatsioonikohtu 28. jaanuari 2015. aasta otsuses (apellatsioonkaebus nr No 13-50.059), mis välistas Prantsusmaa ja Maroko vahel sõlmitud konventsiooni kohaselt kohaldatava Maroko õiguse kohaldamise vastavalt konventsiooni artiklile 4, milles on sätestatud, et teise riigi kohus võib jätta kohaldamata konventsiooniga määratud riigi õiguse, kui see on ilmselgelt vastuolus avaliku korraga, ning see on nii, kui vähemalt ühe abikaasa isikut reguleeriva õiguse või tema alalise või peamise elukoha riigi õiguse kohaselt on abielu samasooliste isikute vahel lubatud. Vastavalt tsiviilseadustiku artiklile 202-1 kohaldatakse abielu vorminõuetele selle riigi õigust, kus abielu sõlmitakse.

Seoses abielu puhtalt isiklike tagajärgedega kohaldatakse vastavalt kohtupraktikale tavaliselt abikaasade ühise kodakondsusriigi õigust ning kui abikaasadel puudub ühine alaline elukoht või ühine kodakondsus, siis Prantsuse õigust. Varalisi tagajärgi reguleerib abieluvararežiimi või pärimise suhtes kohaldatav õigus.

3.5.2 Kooselu ja partnerlus

Vabaabielu või kooselu suhtes konkreetseid kollisiooninorme ei ole kehtestatud, kui püsivalt koos elavate paaride suhtes ei kuulu Prantsuse õiguse kohaselt konkreetseesse õiguskategooriasse, vaid kujutavad endast tegelikku olukorda. Seega kohaldatakse nende suhtes tavalist lepinguõigust. Järelikult on sõltuvalt juhtumist ja püsivalt koos elava paari suhte õiguslikust laadist kohaldatavaks õiguseks lepinguvälise kohustuste, vara või pärimise suhtes kohaldatav õigus. Teisalt kohaldatakse registreeritud kooselu suhtes tsiviilseadustiku artiklis 515-5-1 sätestatud konkreetset kollisiooninormi, mille kohaselt registreeritud kooselu sõlmimise tingimusi ja tagajärgi ning selle lõpetamise põhjusi ja tagajärgi reguleerivad selle riigi materiaalõiguse normid, kus kooselu on sõlmitud. Registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavas 24. juuni 2016. aasta määruses (EL) 2016/1104 on sätestatud kollisiooninorm, mille kohaselt kohaldatakse esmalt partnerite valitud õigust (kodakondsusriigi õigus, alalise elukohariigi õigus või selle riigi õigus, kus kooselu on registreeritud) ning kui pooled ei ole valikut teinud, selle riigi õigust, mille alusel registreeritud kooselu loodi. Määrus jõustub 29. jaanuaril 2019.

3.5.3 Lahutus ja lahuselu

Kollisiooninormid on sätestatud määruses (EL) nr 1259/2010 (Rooma III määrus) tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas.

Enne määruse jõustumise kuupäeva, st enne 21. juunit 2012 algatud menetluste suhtes kohaldati kollisiooninormi, mis on sätestatud tsiviilseadustiku artiklis 309, mille kohaselt kohaldatakse abielulahutuse suhtes Prantsuse õigust, kui abikaasad olid menetluse algatamise kuupäeval Prantsusmaa kodanikud või nende ühine elukoht või mõlema elukoht asus Prantsusmaal või ükski välisriigi õigus ei olnud kohaldatav, samal ajal kui Prantsuse kohtud olid pädevad abielulahutust arutama.

Vanemlik vastutus

Kollisiooninormid on sätestatud vanemliku vastutuse ja lastekaitsemeetmetega seotud kohtualluvust, kohaldatavat seadust, tunnustamist, kohtuotsuste täitmist ja koostööd käsitleva 19. oktoobri 1996. aasta Haagi konventsiooni artiklis 15 jj.

Vanemliku vastutuse seadusjärgset tekkimist või lõppemist ilma kohtu- või haldusasutuse sekkumiseta ning vanemliku vastutuse teostamist reguleerib lapse alalise elukoha riigi õigus.

Kui pööratakse Prantsusmaa asutuse poole, kohaldab see asutus põhimõtteliselt Prantsuse õigust. Samas võib see asutus erandkorras kohaldada või arvesse võtta teise riigi õigust, millega olukord on märkimisväärselt seotud.

3.5.4 Ülalpidamiskohustus

Vastavalt ülalpidamiskohustusi käsitleva määruse (EÜ) nr 4/2009 artiklile 15 määratakse ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatav õigus kindlaks vastavalt laste ja teiste pereliikmete elatise rahvusvahelise sissenõudmise 23. novembri 2007. aasta Haagi konventsiooni protokollile. Põhimõtteliselt on kohaldatav ülalpidamist saama õigustatud isiku alalise elukoha riigi õigus, kuid pooled võivad vastastikusel kokkuleppel valida juba käimasoleva menetluse jaoks kohaldatava õiguse järgmistest seast:

- mis tahes riigi õigus, mille kodanik üks või teine pool kohaldatava õiguse valimise ajal on;
- selle riigi õigus, kus asub ühe või teise poole alaline elukoht kohaldatava õiguse valimise ajal;
- poolte valitud kohaldatav õigus või nende vararežiimi suhtes tegelikult kohaldatav õigus;
- poolte valitud kohaldatav õigus või nende abielulahutuse või kooselu lõppemise suhtes tegelikult kohaldatav õigus.

3.6 Abieluvara

Pärast 1. septembrit 1992 abiellunud abikaasade suhtes kohaldatakse kollisiooninorme, mis on sätestatud 14. märtsi 1978. aasta Haagi konventsioonis abieluvararežiimide suhtes kohaldatava õiguse kohta, koos tsiviilseadustiku artiklites 1397-2–1397-5 sisalduvate spetsiaalsete kohandussätetega.

Kuna konventsioonis ei ole seda sätestatud, määratakse kohaldatav õigus kindlaks vastavalt põhimõtetele, mis on sätestatud Prantsuse pretsedendiõiguses asjaomase teema kohta. Seega reguleerib konventsiooni alusel kohaldatav õigus abikaasade vara koosseisu, nende õigusi, kohustusi ja volitusi abielu ajal ning abieluvararežiimi lõpetamist ja lõppemist abielu lõppedes.

Enne 1. septembrit 1992 abiellunud abikaasade suhtes kohaldatakse Prantsuse kollisiooninorme. Neis on sätestatud, et olenemata sellest, kas ametlik abieluvaraleping on sõlmitud või mitte, kohaldatakse abieluvararežiimi suhtes seda õigust, mille abikaasad valisid abielu sõlmimise ajal otsesõnu või vihjamisi, kuid kindlalt.

Abikaasade suhtes, kes abielluvad või valivad abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õiguse pärast 29. jaanuari 2019, kohaldatakse [nõukogu 24. juuni 2016. aasta määrust \(EL\) 2016/1103, millega rakendatakse tõhustatud koostööd kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas abieluvararežiime käsitlevates asjades](#)

Selgesõnalise või vihjamisi valiku puudumisel tuleb kindlaks teha poolte tahe, tuginedes lihtsale eeldusele, nagu see, et kohaldatav on selle riigi õigus, kus asus paari esimene ühine elukoht.

3.7 Testamendid ja pärimine

Pärast 17. augustit 2015 avanenud pärandite suhtes kohaldatakse 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 650/2012. Vastavalt määruse artiklile 21 kohaldatakse pärimisasjale tervikuna selle riigi õigust, kus asus surnu alaline elukoht tema surma hetkel.

Enne 17. augustit 2015 avanenud pärandite suhtes kohaldatakse Prantsuse kollisiooninorme. Nende normidega on kehtestatud kaheosaline süsteem, mille kohaselt jaguneb sama isiku rahvusvaheline pärimisasi vallaspärandvara ja vastavalt vajadusele ühe või mitme kinnispärandvara vahel.

Nii materiaalsel kui ka immateriaalsel vara hõlmava vallasvara pärimise suhtes kohaldatakse surnu viimase elukoha riigi õigust.

Kinnisvara pärimise suhtes kohaldatakse vara asukoha riigi õigust, kuigi Prantsuse kohus võib tagasisaadet rakendades kohaldada Prantsuse õigust, kui see võimaldab tagada pärimise ühetaolisuse sama õiguse kohaldamisega vallas- ja kinnisvara suhtes (vt eespool).

Seadusjärgse pärimise suhtes kohaldatakse õigus määratakse kindlaks kooskõlas eelnimetatud kollisiooninormidega ning seda õigust kohaldatakse ka testamendi- ja lepingujärgse pärimise sisuliste tingimuste ja tagajärgede suhtes. Testamendi vormi reguleerib 5. oktoobri 1961. aasta Haagi konventsioon, mida kohaldatakse alates 19. novembrist 1967.

Lisaks on Prantsusmaa ühinenud 26. septembri 1973. aasta Washingtoni konventsiooniga (kehtiv alates 1. detsembrist 1994), mille kohaselt peavad kõik osalisriigid tunnustama kõiki kooskõlas konventsioonis kehtestatud vorminõuetega koostatud testamente.

3.8 Kinnisvara

Vastavalt tsiviilseadustiku artikli 3 teisele lõigule kohaldatakse kinnisvara ja sellega seotud asjaõiguste suhtes vara asukoha riigi õigust.

3.9 Maksejõuetus

Pretsedendiõigus on väljaspool määruste (EL) nr 1346/2000 ja (EL) 2015/848 kohaldamisala alati ette näinud võimaluse algatada võlgniku suhtes Prantsusmaal kõiki võlausaldajaid puudutava menetluse, kui võlgniku registrijärgne asukoht või üks tegevuskohti on Prantsusmaal. Sama kehtib ka Prantsuse võlausaldajate puhul vastavalt tsiviilseadustiku artiklis 14 sätestatud „kohtualluvuse privileegile“.

Prantsusmaal algatatud menetluse suhtes kohaldatakse Prantsuse õigust, mis reguleerib menetluse algatamise tingimusi ning menetluse elluviimist ja tagajärgi, eelkõige tagatist käsitlevate kokkulepete täitmisele pööratavust. Nõude võivad esitada kõik võlausaldajad, sealhulgas need, kes asuvad väljaspool Prantsusmaad. Prantsusmaal sel viisil algatatud menetluse eesmärk on põhimõtteliselt võtta arvesse kogu võlgniku vara, sealhulgas välisriigis asuvat vara, loomulikult tingimusel, et välisriik tunnustab Prantsuse kohtu otsust.

Välisriigis algatatud kõiki võlausaldajaid puudutava menetluse tagajärjed kehtivad Prantsusmaal tingimusel, et Prantsusmaal ei ole veel ühtegi asjassepuutuvat menetlust algatatud ja et Prantsusmaal tunnustatakse välisriigi kohtu otsuseid.

Viimati uuendatud: 18/12/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.